

JULKISASIAMIEHEN RATKAISUEHDOTUS

PAOLO MENGGOZZI

27 päivänä marraskuuta 2008¹

Oikeudenkäyntiä edeltäneet tapahtumat, asian käsittely ja asianosaisten vaatimukset

1. AEPI Elliniki Etaireia pros Prostasian tis Pnevmatikis Idioktisias AE (jäljempänä AEPI tai valittaja), joka on musiikkiteoksia koskevien tekijänoikeuksien yhteishallinnoinnista vastaava Kreikan oikeuden mukaan perustettu yhtiö, teki 22.3.2001 komissiolle kantelun, joka kohdistui Helleenien tasavaltaan ja kolmeen kreikkalaiseen elimeen, jotka huolehtivat laulajien, muusikoiden ja ääni- ja/ tai kuvatalennetuottajien lähioikeuksien yhteishallinnoinnista (Erato, Apollon ja Grammo, jäljempänä lähioikeuksien hallinnointielimet).
2. AEPI väitti tässä kantelussa yhtäältä, että nämä hallinnointielimet olivat rikkoneet EY 81 ja EY 82 artiklaa, kun ne olivat vahvistaneet lähioikeuksista maksettavan korvauksen erittäin suureksi, jopa viideksi prosentiksi kreikkalaisten radio- ja televisioasemien bruttotuloista, ja toisaalta, että Helleenien tasavalta oli rikkonut EY 81 artiklaa salliessaan niiden noudattaa tätä koskevia sopimuksia ja yhdenmukaistettuja menettelytapoja. AEPI väitti, että nämä sopimukset ja menettelytavat olivat aiheuttaneet vakavaa ja korjaamatonta vahinkoa, sillä niiden seurauksena musiikkiteoksia käyttäviltä yrityksiltä kannettiin erittäin suuria maksuja, jolloin nämä yritykset eivät pystyneet suorittamaan AEPI:n niiltä vaatimia tekijänoikeuskorvauksia.
3. Komissio on 18.4. ja 20.4.2005 tekemillään kahdella erillisellä päätöksellä hylännyt lähioikeuksien hallinnointielimistä tehdyn kantelun ja lopettanut Helleenien tasavallasta tehdyn kantelun käsittelyn.²

1 – Alkuperäinen kieli: italia.

2 – AEPI riitautti 20.4.2005 tehdyn päätöksen Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa kumoamiskanteella, joka hylättiin asiassa T-242/05, AEPI v. komissio, 5.9.2006 annettulla tuomiolla (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa), jonka yhteisöjen tuomioistuin pysytti asiassa C-461/06 P, AEPI v. komissio, 10.7.2007 antamallaan määräyksellä (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

4. Edellä mainittu 18.4.2005 tehty päätös (jäljempänä riidanalainen päätös) perustuu erityisesti seuraaviin näkökohtiin:

”Tapahtuneeksi väitetty rikkominen ei nyt esillä olevassa asiassa ole omiaan aiheuttamaan merkittäviä häiriöitä yhteismarkkinoilla, koska kaikkien osapuolten kotipaikka on Kreikassa ja koska ne harjoittavat toimintaansa vain siellä. Ei ole näköpiirissä, että tämä tilanne muuttuisi eli että kyseiset kolme [lähioikeuksien hallinnointi]elintä ryhtyisivät lähiaikoina harjoittamaan toimintaansa muissa maissa, kun otetaan huomioon lähioikeuksien suojaamispalvelujen markkinoiden rakenne ja tällaiseen hankkeeseen liittyvät käytännön vaikeudet. Menettelytavoilla, joita on väitetty noudatetun, on lisäksi vaikutuksia vain Kreikan markkinoilla. Musiikin käyttämisestä koskevia sopimuksia tehdään vain sellaisten radio- ja televisioasemien ja muiden käyttäjien kanssa, jotka ovat Kreikassa. Kyseisten kolmen [lähioikeuksien hallinnointi]elimen toimivalta kattaa pelkästään lähioikeuksien suojaamisen Kreikassa, eikä niillä ole käytännössä mahdollisuutta käyttää tätä toimivaltaa tämän maan ulkopuolella.

Näyttääkseen mahdollisen rikkomisen toteen komission olisi toisaalta tehtävä kattava tutkimus kyseisillä markkinoilla vallitsevista olosuhteista ja käytettävissä olevista vaihtoehdoista. On ensinnäkin todettava, että kun otetaan huomioon yhtäältä, että Kreikan lainsäädännössä (direktiivin 92/100/ETY mukaisesti) säädetään, että kaikista lähioikeuksista suoritetaan yksi yhteinen korvaus, ja toisaalta, että tapahtuneeksi väitetty rikkominen johtuu siitä, että kyseiset kolme hallinnointielintä esiintyvät käyttäjiin nähden yhdessä perießään tätä korvausta, komission olisi näytettävä toteen sellaisten menettelytapojen mahdollinen olemassaolo ja tehokkuus, joilla yhden yhteisen korvauksen maksamista

voidaan vaatia erikseen. Toiseksi komission ei ole pelkästään näytettävä toteen, että näillä kolmella hallinnointielimellä on yhteinen määräävä markkina-asema, vaan sen on yhteisöjen tuomioistuimen asiassa Tournier ja yhdistetyissä asioissa Lucazeau [ym.][³] antamien tuomioiden mukaan tutkittava myös tekijänoikeus- ja lähioikeusmaksujen suhteellista tasoa kaikissa unionin jäsenvaltioissa, niiden määrääytisperusteita, käytettyjä arviointiperusteita ja Kreikan markkinoilla vallitsevia olosuhteita suhteessa muiden Euroopan maiden [markkinoiden] olosuhteisiin.

Lisäksi on todettava, että kantelun tehnyt yhtiö voi esittää moitteensa kansallisille viranomaisille. Se voi erityisesti saattaa asian Kreikan kilpailuviranomaisten käsiteltäväksi. Koska [viimeksi mainituilla] on perusteelliset tiedot kansallisten markkinoiden olosuhteista, ne pystyvät aivan hyvin käsittelemään kantelun. Paikallisten markkinoiden olosuhteiden yksityiskohtaisen tuntemisen merkitystä lisää se, että kaikilla osapuolilla ja kaikilla musiikinkäyttäjillä, joita asia koskee, on kotipaikka Kreikassa ja että ne toimivat Kreikan markkinoilla. Näillä viranomaisilla on sitä paitsi samanlainen toimivalta soveltaa [EY 81 ja EY 82 artiklaa] kuin Euroopan yhteisöjen komissiolla.

Tämän vuoksi on katsottava, että niiden tutkintatoimien laajuus ja monitahoisuus, joita vaaditaan sen toteamiseksi, onko – kolmen lähioikeuksien hallinnointielimen käyttäytyminen yhteisön kilpailuoikeuden

3 – Asia 395/87, tuomio 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2521, Kok. Ep. X, s. 125) ja yhdistetyt asiat 110/88, 241/88 ja 242/88, tuomio 13.7.1989 (Kok. 1989, s. 2811).

sääntöjen mukaista, ovat suhteettomia siihen nähden, että mahdollisen rikkomisen merkitys yhteismarkkinoiden toiminnalle on melko vähäinen. Asia ei siten koske yhteisön etua siinä määrin, kuin edellytetään, jotta komissio aloittaisi tutkinnan.”⁴

5. AEPI vaati Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (jäljempänä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim) kirjaamoon 15.6.2005 toimittamassaan kanteessa, että riidanalainen päätös on kumottava. Tämä kanne, jossa valittaja väitti, että yhteisön etua oli arvioitu ilmeisen väärin ja että perusteluvelvollisuus oli laiminlyöty, hylättiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-229/05, AEPI vastaan komissio, 12.7.2007 antamalla tuomiolla (ei julkaistu oikeustapauskokoelmassa; jäljempänä valituksenalainen tuomio), jossa valittaja velvoitettiin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

6. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin⁵ on väitettyä arviointivirhettä koskevaa valitusperustetta tutkiessaan muistuttanut, että ”arvioidessaan, missä määrin yhteisön etu edellyttää tietyin asian tutkimisen jatkamista, komission – on erityisesti punnittava väitetyn rikkomisen [vaikutusta] yhteismarkkinoiden toimintaan, sitä todennäköisyyttä, että komissio voi todeta rikkomisen tapahtuneen, ja niiden selvitysten laajuutta, jotka ovat tarpeen, jotta se voisi parhaalla mahdollisella tavalla täyttää tehtävänsä valvoa EY 81

ja EY 82 artiklan noudattamista” (valituksenalaisen tuomion 40 kohta).⁶

7. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on siten muistuttanut ”yhteismarkkinoiden toimintaan vaikuttamisen” osalta, että vakiintuneessa oikeuskäytännössä on katsottu, ”että jotta yritysten välinen sopimus olisi omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, objektiivisten oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella on oltava riittävän todennäköistä, että se voi tosiasiallisesti tai mahdollisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden välisiin kauppavirtoihin suoraan tai välillisesti tavalla, joka voi haitata valtioiden välisten yhtenäismarkkinoiden tavoitteiden toteutumista” (valituksenalaisen tuomion 42 kohta).⁷ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut edelleen, että ”kaikki kartellit ja menettelytavat, joilla voidaan vaarantaa jäsenvaltioiden välisen kaupan vapaus sellaisella tavalla, joka saattaisi haitata jäsenvaltioiden välisten yhtenäismarkkinoiden tavoitteiden toteutumista esimerkiksi eristämällä kansalliset markkinat tai muuttamalla yhtenäismarkkinoiden rakennetta, kuuluvat yhteisön oikeuden alaan”, kun taas ”menettelytavat, joiden vaikutukset kohdistuvat vain yhden jäsenvaltion alueelle, kuuluvat kansallisen oikeusjärjestyksen alaan” (valituksenalaisen tuomion 43 kohta).⁸

4 – Epävirallinen käännös riidanalaisen päätöksen alkuperäisestä ranskankielisestä tekstistä.

5 – Kaikki tässä ratkaisuehdotuksessa esitetyt lainausmerkeissä olevat valituksenalaisen tuomion katkelmat ovat epävirallisia käännöksiä.

6 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin asiassa T-24/90, Automec v. komissio, 18.9.1992 annettuun tuomioon (Kok. 1992, s. II-2223, Kok. Ep. XIII, s. II-65, 86 kohta); asiassa T-5/93, Tremblay ym. v. komissio, 24.1.1995 annettuun tuomioon (Kok. 1995, s. II-185, 62 kohta) ja asiassa T-62/99, Sodima v. komissio, 14.2.2001 annettuun tuomioon (Kok. 2001, s. II-655, 46 kohta).

7 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin asiassa 42/84, Remia ym. v. komissio, 11.7.1985 annettuun tuomioon (Kok. 1985, s. 2545, Kok. Ep. VIII, s. 287, 22 kohta) ja asiassa T-395/94, Atlantic Container Line ym. v. komissio, 28.2.2002 annettuun tuomioon (Kok. 2002, s. II-875, 90 kohta).

8 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin erityisesti asiassa 22/78, Hugin v. komissio, 31.5.1979 annettuun tuomioon (Kok. 1979, s. 1869, 17 kohta).

8. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on seuraavaksi todennut, että "[e]rityisesti tekijänoikeuksien alalla – on vakiintuneessa oikeuskäytännössä katsottu, että kun kante-lussa tarkoitettun kilpailusääntöjen rikko-misen vaikutukset ulottuvat pääasiassa vain yhden jäsenvaltion alueelle ja kun tämän jäsenvaltion toimivaltaiset tuomioistuimet ja hallintoviranomaiset käsittelevät kantelijan ja kantelun kohteen välisiä riita-asioita, komis-siolla on oikeus hylätä kantelu sen vuoksi, ettei asiaan liity sellaista riittävää yhteisön etua, että sen tutkimista jatkettaisiin, edellyttäen kuitenkin, että erityisesti kansalliset tuomiois-tuimet pystyvät turvaamaan kantelijan oikeudet tyydyttävällä tavalla" (valituksenalai-sen tuomion 44 kohta).⁹

9. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on lisäksi todennut, että valittaja oli kirjalli-
sessa käsittelyssä riitauttanut vain ensim-mäisen niistä kolmesta perusteesta, joihin komissio oli riidanalaisessa päätöksessä tukeutunut katsoessaan, ettei riittävää yhteisön etua koskeva edellytys täytynyt käsiteltävänä olleessa asiassa, eli perusteen, jonka mukaan kantelun kohteena olleet menettelytavat eivät olleet omiaan aiheutta-maan merkittäviä häiriöitä yhteismarkki-noilla. Ensimmäisen oikeusasteen tuomiois-tuin on tämän vuoksi katsonut, että se saattoi rajoittaa arvioimaan "väitteitä, joissa [valit-taja] riitautt[i] jäsenvaltioiden väliseen kaup-paan kohdistuvan vaikutuksen puuttumisen väittäen, että liian suurten maksujen kanta-minen lähioikeuksista [oli] menettelytapa, joka [oli] omiaan vaikuttamaan yhteismarkki-noihin EY 81 ja EY 82 artiklassa tarkoitettu in tavoin, vaikka se kosk[i] vain Kreikan aluetta" (valituksenalaisen tuomion 45–47 kohta).

9 – Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa tältä osin em. asiaan *Automec v. komissio*, tuomion 89 ja 90 kohta; em. asiaan *Tremblay ym. v. komissio*, tuomion 65 ja 74 kohta ja asiassa *T-114/92, BEMIM v. komissio*, 24.1.1995 annettuun tuomioon (Kok. 1995, s. II-147, 86 kohta).

10. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin totesi seuraavaksi, että "[t]ältä osin komissio on katsonut – , että asian kaikilla osapuolilla oli kotipaikka Kreikassa ja että ne harjoittivat toimintaansa siellä, – , että oli epätodennä-köistä, että kolmen [lähioikeuksien] hallin-nointielimen toiminta voisi laajeta muihin maihin – , että musiikin käyttäjät olivat Kreikan kansalaisia ja että [edellä mainittujen] hallinnointielinten toimivalta rajoittui Kreikan alueeseen" (valituksenalaisen tuomion 48 kohta).

11. Ensimmäisen oikeusasteen tuomiois-tuimen mukaan valittajan esittämät tosiseikat ja oikeudelliset seikat eivät voineet "osoittaa, että kantelun kohteena olleet menettelytavat vaikuttivat jäsenvaltioiden välisiin kauppavir-toihin tavalla, joka voi haitata yhtenäismark-kinoiden tavoitteiden toteutumista". Valittaja oli nimittäin tyytynyt "viittaamaan taloudelli-siin vaikeuksiin, joista kärsivät tekijänoi-keuksia hallinnoivat yhtiöt ja musiikinkäyt-täjät Kreikassa ja kaikissa jäsenvaltioissa", pystymättä näyttämään toteen omia väittei-tään ja edes esittämään näiden toteen näyttä-miseen soveltuvia seikkoja (valituksenalaisen tuomion 49 kohta).

12. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa todennut seuraavaksi valittajan "väitteestä, jonka mukaan siitä, että kreikkalaisten ja ulkomaisten tekijöiden tekijänoikeusmaksut tilitetään Euroopan unioniin sijoittautuneille yhtiöille, aiheutuu merkittäviä häiriöitä yhteismarkkinoille", että "kolmen [lähioi-keuksien] hallinnointielimen toimivalta rajoittuu Kreikan alueeseen ja että näin ollen kantelun kohteena olevista menettelytavoista

aiheutuneiksi väitetyt vahingot kohdistuvat pääasiallisesti Kreikan alueella musiikkia käytäviin ja kreikkalaisiin tekijöihin”.

13. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut päättelynsä lopuksi seuraavaa:

”54. Edellä esitetyn perusteella on todettava, ettei [valittaja] ole esittänyt mitään konkreettista seikkaa, joka osoittaisi, että yhteismarkkinoilla tosiasiallisesti tai mahdollisesti on merkittäviä häiriöitä.

55. Tästä seuraa, ettei [valittaja] ole näyttänyt toteen, että komissio olisi riidanalaisessa päätöksessä tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että menettelytapojen, joista [valittaja] oli kannellut, vaikutukset ilmenivät suurelta osin tai jopa kaikilta osin Kreikan markkinoilla ja että tämän vuoksi menettelytavat eivät olleet omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan EY 81 ja EY 82 artiklassa tarkoitettuihin tavoin.”

14. Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi kumoamisperusteen, joka koski yhteisön edun arvioinnissa tapahtunutta ilmeistä virhettä.

15. Lopuksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin hylkäsi myös tapahtuneeksi väitettyä perusteluvollisuuden laiminlyöntiä koskevan kumoamisperusteen katsoen, että komissio oli riidanalaisessa päätöksessä tuonut selvästi esiin ne nimenomaiset syyt, jotka olivat vaikuttaneet ratkaisevasti sen arviointiin ja johtaneet kantelun hylkäämiseen (valituksenalaisen tuomion 63 kohta).

16. AEPI on yhteisöjen tuomioistuimen kirjaamoon 14.9.2007 toimittamassaan valituskirjelmässä vaatinut, että yhteisöjen tuomioistuimen on kumottava valituksenalainen tuomio, hyväksyttävä AEPI:n ensimmäisessä oikeusasteessa esittämät vaatimukset tai palautettava asia ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimeen sekä veloitettava komissio korvaamaan kaikki oikeudenkäyntikulut.

17. Komissio on vaatinut, että valitus on hylättävä ja valittaja on veloitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

18. Yhteisöjen tuomioistuin kuuli asianosaisten edustajia 15.10.2008 pidetyssä istunnossa.

Oikeudellinen tarkastelu

Valitus

19. Valittaja esittää viisi valitusperustetta. Ensimmäisessä valitusperusteessa se arvostelee perustelujen puutteellisuutta sen osalta, noudattiko komissio tätä alaa koskevan harkintavaltansa käytölle asetettuja rajoja. Toisella, kolmannella ja neljännellä valitusperusteella pyritään pääasiallisesti sen toteamiseen, että valituksenalaisessa tuomiossa on arviointivirheitä tai että sen perustelut ovat puutteelliset, siltä osin kuin yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvan vaikutuksen on todettu puuttuneen. Viidennessä valitusperusteessa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen väitetään tulkinneen EY 81 ja EY 82 artiklaa väärin, koska se on katsonut, että näiden artiklojen soveltaminen edellyttää, että yhteisön sisäiseen kauppaan vaikutetaan tosiasiallisesti.

Tutkittavaksi ottaminen

20. Ennen kuin komissio ryhtyy vastineessaan tarkastelemaan yksittäisiä valitusperusteita, se väittää, että valitusta ei voida ottaa tutkittavaksi, koska se ei sisällä valituksenalaisessa tuomiossa olevan oikeudelliseen virheen yksilöimiseen tähtäviä väitteitä, vaan siinä pelkästään toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja perustelut.

21. Katson, että tämä oikeudenkäyntiväite on perusteeton. Vaikka valittaja on esittänyt väitteensä melko epäjärjestelmällisesti ja syylistynyt usein toistoon, mielestäni se on – kuten jäljempänä olevasta valitusperusteista koskevasta esityksestä ilmenee – yksilöinyt nimenomaisia tuomiossa olevia toteamuksia, joita se arvostelee, ja tuonut esiin syyt tähän arvosteluun. Oikeudenkäyntiväite on siten hylättävä.

Pääasia

– Ensimmäinen valitusperuste

22. Ensimmäisessä valitusperusteessa valittaja arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, ettei tämä ole todennut, oliko komissio tässä tapauksessa noudattanut harkintavaltansa rajoja vai ylittänyt ne. Valittajan mielestä valituksenalainen tuomio on tämän vuoksi virheellinen, koska sen perustelut puuttuvat kokonaan.

23. Kuten komissio on todennut, tämä valitusperuste on selvästi perusteeton.

24. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on ensinnäkin muistuttanut, että yhtäältä kanteluun liittyvän yhteisön edun arviointi

perustuu kunkin yksittäisen asian tosiseikkoihin ja oikeudellisiin seikkoihin, jotka voivat vaihdella huomattavastikin tapauksen mukaan, eikä ennalta määrittäyihin arviointiperusteisiin, joiden soveltaminen olisi pakollista, ja että toisaalta komission, jonka on EY 85 artiklan 1 kohdan mukaan huolehdittava EY 81 ja EY 82 artiklan soveltamisesta, edellytetään määrittelevän ja panevan täytöntöön yhteisön kilpailupolitiikan, ja sillä on tätä varten harkintavaltaa kantelujen käsittelemisessä.¹⁰ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimissa on seuraavaksi todennut, että kun komissio tämän harkintavaltansa puitteissa asettaa asiat tärkeysjärjestyksen tutkiessaan sille saapuneita kanteluja, se voi lainmukaisesti käyttää tärkeysjärjestyksen perusteena tiettyyn asiaan liittyvää yhteisön etua.¹¹ Nämä näkökohdat ovat täysin sopusoinnussa sen kanssa, mitä yhteisöjen tuomioistuin on todennut asiassa Ufex ym. vastaan komissio antamassaan tuomiossa.¹²

25. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tämän jälkeen todennut, että arvioidessaan, missä määrin yhteisön etu edellyttää tietyn asian tutkimisen jatkamista, komission on erityisesti punnittava tapahtuneeksi väitetyn rikkomisen vaikutusta yhteismarkkinoiden toimintaan, sitä todennäköisyyttä, että se voi todeta rikkomisen tapahtuneen, ja tarvittavien selvitysten laajuutta.¹³ Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut, että komissio oli riidanalaisessa päätöksessä tukeutunut kolmeen perusteeseen katsoessaan, että yhteisön etu ei edellyttänyt, että se jatkaa kantelun tutkimista, ja että valittajan väitteet kohdistuivat vain yhteen

näistä perusteista eli siihen, jonka mukaan kantelun kohteena olevat menettelytavat eivät voineet aiheuttaa merkittäviä häiriöitä yhteismarkkinoilla.¹⁴

26. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tämän jälkeen keskittynyt tutkimaan näitä väitteitä ja todennut ne perusteettomiksi perustaen käsityksensä arviointeihin, jotka riitautetaan erikseen seuraavissa neljässä valitusperusteessa.

27. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on näin tehdessään selvästi katsonut, että valittaja ei ollut esittänyt seikkoja, jotka olisivat osoittaneet, että komissio oli nyt esillä olevassa asiassa ylittänyt harkintavaltansa rajat.

28. Käsitykseni mukaan ensimmäinen valitusperuste on näin ollen hylättävä.

10 – Valituksenalaisen tuomion 38 kohta.

11 – Valituksenalaisen tuomion 39 kohta.

12 – Asia C-119/97 P, tuomio 4.3.1999 (Kok. 1999, s. I-1341, erityisesti 79–81, 88, 89 ja 92 kohta).

13 – Valituksenalaisen tuomion 40 kohta.

14 – Valituksenalaisen tuomion 45 ja 46 kohta.

– Muut valitusperusteet

29. Toisessa ja kolmannessa valitusperusteessa arvostellaan arviointivirheitä tai perustelujen puuttumista, jotka liittyvät valituksenalaisen tuomion 44 kohtaan, jossa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on valittajan mielestä katsonut virheellisesti, että kun rikkomisen vaikutukset ilmenevät vain yhden jäsenvaltion alueella, komissio saa hylätä kantelun sen vuoksi, että asiaan ei liity riittävää yhteisön etua, koska rikkominen ei vaikuta valtioiden väliseen kauppaan. Valittajan mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on lisäksi perustanut tämän toteamuksen oikeuskäytäntöön, joka ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päinvastaisesta väitteestä huolimatta ei koske tekijänoikeuksia, ja se on sitä vastoin laiminlyönyt ottaa huomioon joukon yhteisöjen tuomioistuinten tuomioita, joista monet koskevat juuri tätä alaa ja joista ilmenee, että kysymys voi olla EY 81 ja EY 82 artiklan sääntöjen rikkomisesta, vaikka moitittu käytäytyminen tapahtuu yksinomaan yhden jäsenvaltion alueella.¹⁵ Kolmannessa valitusperusteessa valittaja päätelee myös, että riidanalaisessa päätöksessä ja valituksenalaisessa tuomiossa useaan kertaan esiintyvä viittaus asiassa Automec vastaan komissio annettuun tuomioon on merkityksetön ja epäasianmukainen, koska tämä tuomio ei – nyt käsiteltävänä olevasta asiasta poiketen – koske ”todellista vaan hypoteettista rikkomista”, sillä kantelun kohteena ollut ryhmä-

kirjettä, jonka BMW Italia oli lähettänyt jälleenmyyjilleen ja jota tarkasteltiin tässä tuomiossa, ei ollut missään vaiheessa sovellettu.

30. Neljännessä valitusperusteessa arvostellaan arviointivirheitä tai perustelujen puutteellisuutta, jotka liittyvät niihin valituksenalaisen tuomion 49 ja 50 kohdassa esitettyihin toteamuksiin, että yhtäältä valittaja ei ollut esittänyt seikkoja, jotka olisivat soveltuneet sen osoittamiseen, että kantelun kohteena olleet menettelytavat vaikuttivat jäsenvaltioiden välisiin kauppavirtoihin tavalla, joka voi haitata yhtenäismarkkinoiden tavoitteiden toteutumista, ja että toisaalta vahingot, joita näistä menettelytavoista väitettiin aiheutuvan, kohdistuivat pääasiallisesti Kreikan alueella musiikkia käyttäviin ja kreikkalaisiin tekijöihin. Valittaja esittää joukon seikkoja, jotka sen mielestä osoittavat, että – toisin kuin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on katsonut – kantelun kohteena olleet menettelytavat eivät ainoastaan ole omiaan vaikuttamaan yhteisön sisäiseen kauppaan lähitulevaisuudessa, vaan ne ovat jo vaikuttaneet siihen.

31. Viidennessä valitusperusteessa valittaja arvostelee ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta vielä siitä, että tämä on tulkinut EY 81 ja EY 82 artiklaa väärin, kun se on katsonut, että niissä asetetaan niiden soveltamisen edellytykseksi, että yhteisön sisäiseen kauppaa vaikutetaan tosiasiallisesti, ja pitänyt siten poissuljettuna, että pelkällä mahdollisella vaikuttamisella voisi olla merkitystä tässä tarkoituksessa. Valittaja riitauttaa lisäksi valituksenalaisen tuomion 54 kohdassa olevan päätelmän, jonka mukaan valittaja ei ollut esittänyt mitään konkreettista seikkaa, joka osoittaisi, että yhteismarkkinoilla tosiasiallisesti tai mahdollisesti on merkittäviä häiriöitä, jotka johtuvat kantelun kohteena olevista menettelytavoista. Valittaja esittää joukon väitteitä osoittaakseen, että nämä menettelytavat ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

15 – Valittaja viittaa em. asiassa Hugin v. komissio annettuun tuomioon; em. yhdistetyissä asioissa Lucazeau ym. annettuun tuomioon; em. asiassa Tournier annettuun tuomioon; asiassa C-41/90, Höfner ja Elser, 23.4.1991 annettuun tuomioon (Kok. 1991, s. I-1797, Kok. Ep. XI, s. I-147); asiassa C-179/90, Merci convenzionali porto di Genova, 10.12.1991 annettuun tuomioon (Kok. 1991, s. I-5889, Kok. Ep. XI, s. I-537); asiassa C-18/93, Corsica Ferries, 17.5.1994 annettuun tuomioon (Kok. 1994, s. I-1783, Kok. Ep. XV, s. I-147); yhdistetyissä asioissa C-241/91 P ja C-242/91 P, RTE ja ITP v. komissio, 6.4.1995 annettuun tuomioon (Kok. 1995, s. I-743); em. asiassa Tremblay ym. v. komissio annettuun tuomioon ja asiassa T-228/97, Irish Sugar v. komissio, 7.10.1999 annettuun tuomioon (Kok. 1999, s. II-2969).

32. Komissio pitää kaikkia edellä esitettyjä valitusperusteita perusteettomina ja katsoo, ettei valituksenalaisessa tuomiossa ole perusteluihin liittyviä virheitä eikä arviointivirheitä.

33. Huomautan, että asian käsittelylle on ollut tunnusomaista ilmeinen sekaannus kahden sellaisen käsitteen välillä, jotka on syytä pitää erillään, ja mielestäni tähän sekaannukseen ovat syyllistyneet sekä valittaja että komissio. Kysymys on yhtäältä jäsenvaltioiden väliseen kauppaan kohdistuvasta vaikutuksesta EY 81 ja EY 82 artiklan soveltamisen edellytyksenä ja toisaalta yhteismarkkinoiden merkittävien häiriöiden olemassaolosta sen arviointiperusteena, liittykö asiaan sellaista riittävää yhteisön etua, että komissio tutkii kantelun.

34. Kuten tunnettua, EY 81 ja EY 82 artiklaa sovelletaan niiden nimenomaisen sanamuodon mukaan kilpailua rajoittaviin yhteisjärjestelyihin ja määrävän markkina-aseman väärinkäyttöön, jotka ovat omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Oikeuskäytännön mukaan tällä edellytyksellä pyritään määrittämään yritysten välistä kilpailua suojaavien yhteisön oikeussääntöjen soveltamisala suhteessa kansallisen kilpailuoikeuden soveltamisalaan. Siltä osin kuin kilpailua rajoittava yhteisjärjestely tai määrävän markkina-aseman väärinkäyttö voivat vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, tällaisen menettelytavan aiheuttama kilpailun

heikentyminen kuuluu EY 81 ja EY 82 artiklasa määrättyjen kieltojen soveltamisalaan, kun taas päinvastaisessa tapauksessa se jää tämän ulkopuolelle.¹⁶

35. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee tältä osin, että jotta yritysten välinen sopimus tai määrävän markkina-aseman väärinkäyttö olisi omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan, objektiivisten oikeudellisten seikkojen ja tosiseikkojen perusteella on oltava riittävän todennäköistä, että se voi tosiasiallisesti tai mahdollisesti vaikuttaa jäsenvaltioiden välisiin kauppavirtoihin suoraan tai välillisesti tavalla, joka voi haitata valtioiden välisten yhtenäismarkkinoiden tavoitteiden toteutumista.¹⁷

36. Oikeuskäytännön mukaan tämän kaupan kohdistuvan vaikutuksen on oltava ”merkittävä”, joten ”[s]opimus ei kuulu [EY 81] artiklan kiellon soveltamisalaan, jos se vaikuttaa markkinoihin vain vähäisesti ottaen huomioon asianosaisten heikko asema kyseisten tuotteiden markkinoilla”.¹⁸

16 – Ks. yhdistetyt asiat 56/64 ja 58/64, Consten ja Grundig v. komissio, tuomio 13.7.1966 (Kok. 1966, s. 458, erityisesti s. 519, Kok. Ep. I, s. 275) ja yhdistetyt asiat 6/73 ja 7/73, ICI ja Commercial Solvents, tuomio 6.3.1974 (Kok. 1974, s. 223, Kok. Ep. II, s. 229, 31 kohta).

17 – Ks. em. asia Remia ym. v. komissio, tuomion 22 kohta ja yhdistetyt asiat C-215/96 ja C-216/96, Bagnasco ym., tuomio 21.1.1999 (Kok. 1999, s. I-135, 47 kohta).

18 – Asia 5/69, Völk, tuomio 9.7.1969 (Kok. 1969, s. 295, Kok. Ep. I, s. 407, 7 kohta). Ks. myös asia 22/71, Béguelin, tuomio 25.11.1971 (Kok. 1971, s. 949, 16 kohta) ja asia C-306/96, Javico, tuomio 28.4.1998 (Kok. 1998, s. I-1983, 16 kohta).

37. Komissio ei ole riidanalaisessa päätöksessä hylännyt valittajan kantelua sen vuoksi, että se olisi katsonut, että sen kohteena olleet menettelytavat eivät olleet omiaan vaikuttamaan merkittävästi jäsenvaltioiden väliseen kauppaan. Komissio nimenomaan ei lausunut siitä, olivatko nämä menettelytavat EY 81 ja EY 82 artiklan vastaisia. Se hylkäsi kantelun, koska se – käyttäen sille oikeuskäytännössä tunnustettua toimivaltaa asettaa saamansa kantelut tärkeysjärjestykseen¹⁹ – katsoi, että asiaan ei liittynyt sellaista riittävää yhteisön etua, että tämän kysymyksen tutkimista olisi ollut syytä jatkaa, mikä johtui erityisesti siitä, että kyseessä olleet menettelytavat eivät sen mielestä olleet omiaan ”aiheuttamaan merkittäviä häiriöitä yhteismarkkinoilla”. Komissio ei ole tällä selvästikään halunnut todeta, että vaikutus, joka näillä menettelytavoilla teoriassa saattaisi olla yhteisön sisäiseen kauppaan, ei ylittänyt sitä merkittävyyden alarajaa, jonka ylittyessä EY 81 ja EY 82 artiklaa mahdollisesti sovelletaan. Komissio on pelkäästään halunnut korostaa ”mahdollisen rikkomisen hyvin vähäistä merkitystä yhteismarkkinoiden toiminnalle” eli todeta, että joka tapauksessa kysymys ei ollut menettelytavoista, joilla olisi ollut huomattavia vaikutuksia näiden markkinoiden toimintaan.

38. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenee toisaalta, että kun komissio asettaa sille tehty kantelut tärkeysjärjestykseen, se voi lainmukaisesti käyttää perusteena yhteisön etua,²⁰ ja tässä yhteydessä sen

”on arvioitava kussakin tapauksessa sitä, *kuinka vakavia kilpailuolosuhteiden [tapah-tuneeksi väitetty] loukkaamiset ovat* ja kuinka pysyviä niiden vaikutukset ovat”, ja tästä velvollisuudesta ”seuraa erityisesti, että sen on otettava huomioon *kantelussa esitettyjen rikkomisten kesto ja merkitys sekä niiden vaikutus yhteisössä vallitsevaan kilpailutilanteeseen*”.²¹

39. Kun komissio on edellä 4 kohdassa esite-tyssä riidanalaisen päätöksen katkelmassa todennut, että kaikkien osapuolten kotipaikka on Kreikassa ja ne harjoittavat toimintaansa vain siellä, että menettelytavoilla, joita on väitetty noudatetun, on vaikutuksia vain Kreikan markkinoilla, että musiikin käyttä-mistä koskevia sopimuksia tehdään vain sellaisten radio- ja televisioasemien ja muiden käyttäjien kanssa, jotka ovat Krei-kassa, ja että kyseisten kolmen lähioikeuksien hallinnointielimen toimivalta kattaa pelkäs-tään lähioikeuksien suojaamisen Kreikassa, eikä niillä ole käytännössä mahdollisuutta käyttää tätä toimivaltaa tämän maan ulko-puolella, se ei ole tarkoittanut kiistää yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvan tosiasiallisen tai mahdollisen vaikutuksen olemassaoloa vaan pelkäästään sulkea pois, että tällaisella vaikutuksella – siinäkin tapauksessa, että se voitaisiin todeta ja että se ei olisi vähämerki-tyksinen – olisi huomattava vaikutus tällai-seen kauppaan.

19 – Em. asia Ufex ym. v. komissio, tuomion 88 kohta ja em. asia Automec v. komissio, tuomion 83 kohta.

20 – Ks. implisiittisesti em. asia Ufex ym. v. komissio, tuomion 52, 79, 95 ja 96 kohta; asia C-449/98 P, IECC v. komissio, tuomio 17.5.2001 (Kok. 2001, s. I-3875, 46 kohta); asia C-450/98 P, IECC v. komissio, tuomio 17.5.2001 (Kok. 2001, s. I-3947, 54 ja 58 kohta) ja asia C-39/00 P, SGA v. komissio, määräys 13.12.2000 (Kok. 2000, s. I-11201, 67 kohta).

21 – Em. asia Ufex ym. v. komissio, tuomion 92 ja 93 kohta. Kursivointi tässä.

40. On kuitenkin selvää, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisessa tuomiossa sekoittanut yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvan vaikutuksen olemassaolon – ja siten EY 81 ja EY 82 artiklaan kohdistuvan rikkomisen olemassaolon – ja sen, onko mahdollinen rikkominen riittävän vakava, että komission on perusteltua tutkia se.

41. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 42 ja 43 kohdassa aluksi muistuttanut eräistä oikeuskäytännössä kehitetyistä periaatteista, jotka koskevat yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvaa vaikutusta EY 81 ja EY 82 artiklan soveltamisen edellytyksenä, sekä yhteisön oikeuden ja kansallisen oikeuden välisen toimivallanjaon perusteesta.

42. Seuraavassa 44 kohdassa, joka alkaa epäjohdonmukaisesti toteamuksella ”[e]rityisesti tekijänoikeuksien alalla”, ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin viittaa omaan oikeuskäytäntöönsä, joka ei kuitenkaan koske edeltävissä kohdissa käsiteltyä kysymystä yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvasta vaikutuksesta vaan sitä, liittyykö asiaan sellainen riittävä yhteisön etu, että on syytä jatkaa sellaisesta menettelytavasta tehdyn kantelun tutkimista, jonka vaikutukset ilmenevät pääasiassa vain yhden jäsenvaltion alueella.

43. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin täsmentää valituksenalaisen tuomion 47 kohdassa, että se rajoittuu arvioimaan valittajan väitteitä, joissa tämä on riitauttanut yhteisön sisäiseen kauppaan kohdistuvan vaikutuksen puuttumisen ja väittänyt, että ”liian suurten maksujen kantaminen lähioikeuksista on menettelytapa, joka on omiaan vaikuttamaan yhteismarkkinoihin EY 81 ja

EY 82 artiklassa tarkoitettu tavoin, vaikka se koskee vain Kreikan aluetta”.

44. Seuraavassa 48 kohdassa, joka alkaa ilmaisulla ”tältä osin”, muistutetaan niistä tosiseikoista, joihin komissio on riidanalaisessa päätöksessä tukeutunut – ei kylläkään sulkeakseen pois sitä mahdollisuutta, että yhteisön sisäiseen kauppaan vaikutetaan, vaan – katsoakseen, että yhteismarkkinoilla ei esiinny *merkittäviä häiriöitä*, siinä yhteydessä, kun se arvioi, liittyykö asiaan sellaista yhteisön etua, että sen on syytä jatkaa kantelun käsittelyä.

45. Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen jatkuva horjunta yhteisön sisäiseen kauppaan (tai yhteismarkkinoihin) kohdistuvaa vaikutusta koskevien viittauksien ja yhteismarkkinoilla esiintyviä merkittäviä häiriöitä koskevien viittausten välillä ilmenee lisäksi valituksenalaisen tuomion seuraavista kohdista, joissa ilman asianmukaista loogista johdonmukaisuutta käsitellään toisinaan ensin mainittua näkökohtaa (49 ja 51 kohta) ja toisinaan jälkimmäistä näkökohtaa (50 kohta), mikä on johtanut ilmeiseen epäjohdonmukaisuuteen päättelyn kahdessa ratkaisevassa kohdassa, joissa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ensin toteaa, ”ettei [valittaja] ole esittänyt mitään konkreettista seikkaa, joka osoittaisi, että yhteismarkkinoilla tosiasiallisesti tai mahdollisesti on merkittäviä häiriöitä” (54 kohta), ja sitten pääättelee, että ”*tästä seuraa*, ettei [valittaja] ole näyttänyt toteen, että komissio olisi riidanalaisessa päätöksessä tehnyt ilmeisen arviointivirheen katsoessaan, että menettelytapojen, joista [valittaja] oli kannellut, vaikutukset ilmenivät suurelta osin tai jopa kaikilta

osin Kreikan markkinoilla ja että tämän vuoksi menettelytavat eivät olleet omiaan vaikuttamaan jäsenvaltioiden väliseen kauppaan EY 81 ja EY 82 artiklassa tarkoitettuihin tavoin”.²²

46. Ei voida toisaalta katsoa, että sanamuodon virheellisyydestä huolimatta ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi itse asiassa halunnut todeta valituksenalaisen tuomion 54 ja 55 kohdassa noudatettuun loogiseen järjestykseen nähden käänteisesti, että koska käsiteltävänä olevassa tapauksessa ei millään tavalla vaikutettu yhteisön sisäiseen kauppaan, yhteismarkkinoilla ei sitäkään suuremmalla syyllä ollut merkittäviä häiriöitä.

47. Tuomion tällainen tulkinta ei ole pelkästään sen sanamuodon vastainen, vaan sen johdosta tuomio on myös ristiriidassa niiden rajojen kanssa, jotka koskevat laillisuusvalvontaa, jota yhteisöjen tuomioistuinten on harjoitettava EY 230 artiklan nojalla. Tämän valvonnan yhteydessä yhteisöjen tuomioistuinten on nimittäin erityisesti tutkittava, ovatko riitautetun toimen tekijän esittämät perustelut riittävät ja paikkansapitävät, ja kumottava toimi siinä tapauksessa, että tutkinnan tulos on jommankumman seikan osalta negatiivinen. Tällaisessa tilanteessa yhteisöjen tuomioistuimilla ei sitä vastoin ole toimivaltaa sisällyttää riitautettuun toimeen uusia ja erilaisia perusteluja, joiden johdosta olisi perusteltua pysyttää toimi voimassa. Jos yhteisöjen tuomioistuimet tekisivät näin, ne korvaisivat kyseisen toimen tekemiseen velvollisen toimielimen arvioinnin omalla arvioinnillaan tunkeutuen aktiivisen hallintotoiminnan alalle ja loukaten EY:n perustamissopimuksen mukaista toimielinten välistä tasapainoa.

48. Yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut tämänsuuntaisesti erään sellaisen tapauksen osalta, jossa komission päätös, jolla oli hylätty EY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjen rikkomista koskeva kantelu, oli riitautettu ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, että ”koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole [EY:n] perustamissopimuksen 173 artiklassa [josta on muutettuna tullut EY 230 artikla] tarkoitetun laillisuusvalvonnan perusteella täyteen harkintavaltaan perustuvaa toimivaltaa esillä olevan kaltaisessa tapauksessa, toisin kuin yhteisön tuomioistuimilla on EY:n perustamissopimuksen 172 artiklan (josta on tullut EY 229 artikla) nojalla esimerkiksi sellaisten päätösten osalta, joissa määrätään seuraamuksia, se ei voi käsiteltävänä olevassa asiassa korvata riidanalaista päätöstä toisella päätöksellä tai ryhtyä muuttamaan tätä päätöstä”.²³ Yhteisöjen tuomioistuin on samassa määräyksessä katsonut, että ”ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiana ei ole ratkaista, onko kyse ollut määräävän markkina-aseman väärinkäytöstä, sen käsitellessä [komission] sellaisen päätöksen kumoamiseksi nostettua kannetta, jossa tällaista väärinkäyttöä ei todeta”. Totean lisäksi, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimella ei ole myöskään toimivaltaa katsoa, että kilpailusääntöjä ei ole rikottu, jos komissio itse on pidättynyt tekemästä tällaista ratkaisua kumoamiskanteen kohteena olevassa päätöksessä.

49. Koska komissio ei riidanalaisessa päätöksessä halunnut katsoa, että EY 81 ja EY 82 artiklaa ei ollut rikottu, on selvää, ettei myöskään ensimmäisen oikeusasteen

22 – Kursivointi tässä.

23 – Asia C-428/98 P, Deutsche Post v. IECC ja komissio, määräys 11.5.2000 (Kok. 2000, s. I-3061, 28 kohta).

tuomioistuimien voinut tehdä tällaista ratkaisua valvoessaan päätöksen lainmukaisuutta.

ovatko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tuomion perustelut ristiriitaiset, on oikeuskysymys, joka voi sellaisenaan olla muutoksenhaun kohteena.²⁴

50. On lisäksi korostettava, että kun komissio on riidanalaisessa päätöksessä todennut, että AEPI saattoi ”esittää moitteensa kansallisille viranomaisille”, erityisesti Kreikan kilpailuviranomaisille, ja että viimeksi mainituilla ”on – – samanlainen toimivalta soveltaa [EY 81 ja EY 82 artiklaa]” kuin komissiolla, se, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin toteaa, ettei kyseessä olevassa tapauksessa vaikuteta yhteisön sisäiseen kauppaan, sitoo kyseisiä viranomaisia, eivätkä nämä siten voi enää ryhtyä toimenpiteisiin EY 81 ja EY 82 artiklan soveltamiseksi, vaan ne voivat mahdollisesti soveltaa vain kansallista kilpailuoikeutta.

51. Katson, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päättelyssä oleva sekaannus merkitsee, että perustelut ovat – valituksenalaisen tuomion yksittäisissä kohdissa mahdollisesti oleviin oikeudellisiin virheisiin nähden ensisijaisesti ja näistä riippumatta – ilmeisen ristiriitaiset.

52. On muistutettava, että vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan kysymys siitä,

53. Vaikka valittaja – joka on kylläkin neljässä ensimmäisessä valitusperusteessa vedonnut valituksenalaisen tuomion perustelujen puutteellisiin – ei ole arvostellut juuri edellä todettua perustelujen ristiriitaisuutta, yhteisöjen tuomioistuin voi mielestäni todeta omasta aloitteestaan tämän virheen, joka estää sitä valvomasta kyseisen tuomion lainmukaisuutta asianmukaisesti sen lisäksi, että se on vaikuttanut kielteisesti valittajan puolustautumisoikeuksien täysimääräiseen käyttöön, koska sen vuoksi valittajan on ollut erittäin vaikea ymmärtää tuomion perustana olevaa päättelyä ja siten tutkia, pitääkö se paikkansa.²⁵

54. Tämän vuoksi valituksenalainen tuomio on mielestäni kumottava perustelujen ristiriitaisuuden vuoksi siltä osin kuin siinä hylätään valittajan esittämä kumoamisperuste, joka koskee yhteisön edun arvioinnissa tapahtunutta ilmeistä virhettä.

24 – Ks. asia C-401/96 P, Somaco v. komissio, tuomio 7.5.1998 (Kok. 1998, s. I-2587, 53 kohta); asia C-446/00 P, Cubero Vermurie v. komissio, tuomio 13.12.2001 (Kok. 2001, I-10315, 20 kohta) ja asia C-3/06 P, Groupe Danone v. komissio, tuomio 8.2.2007 (Kok. 2007, s. I-1331, 45 kohta).

25 – Ks. vastaavasti asia 18/57, Nold v. korkea viranomainen, tuomio 20.3.1959 (Kok. 1959, s. 85, erityisesti s. 109); asia 185/85, Usinor v. komissio, tuomio 1.7.1986 (Kok. 1986, s. 2079, 20 ja 21 kohta) ja asia C-166/95 P, komissio v. Daffix, tuomio 20.2.1997 (Kok. 1997, s. I-983, 23 ja 24 kohta).

Kanne riidanalaisesta päätöksestä

55. Yhteisöjen tuomioistuimen perussäännön 61 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos muutoksenhaku todetaan aiheelliseksi, yhteisöjen tuomioistuin kumoaa ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksen. Se voi joko itse ratkaista asian lopullisesti, jos asia on ratkaisukelpoinen, tai palauttaa asian ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen ratkaistavaksi.

56. Nyt käsiteltävänä olevassa tapauksessa asia on mielestäni ratkaisukelpoinen, joten yhteisöjen tuomioistuin voi ratkaista sen lopullisesti.

57. Kannekirjelmän 1 ja 3 kohdassa esiin tuodussa kumoamisperusteessa, joka koski yhteisön edun arvioinnissa tapahtunutta ilmeistä virhettä, valittaja väitti, ettei komissio voinut katsoa, että ”väitetty rikkominen oli merkityksetön”, pelkästään sen perusteella, että se oli tapahtunut vain yhden jäsenvaltion alueella. Valittaja vetosi tältä osin eräisiin yhteisöjen tuomioistuinten tuomioihin, joista muutamat koskevat nimenomaan tekijänoikeuksien alaa ja joista ilmenee, että kysymys voi olla EY:n perustamissopimuksen kilpailusääntöjen rikkomisesta, vaikka rikkominen tapahtuu vain yhden jäsenvaltion alueella,²⁶ ja muistutti, että EY 81 ja EY 82 artiklan mukaan käyttäytyminen on kilpailusääntöjen rikkomista vain sillä edellytyksellä, että se ”on omiaan vaikuttamaan

jäsenvaltioiden väliseen kauppaan”, eikä tältä osin vaadita, että se on jo tosiasiallisesti vaikuttanut tähän kauppaan, sekä mainitsi eräitä seikkoja, jotka sen mielestä olivat omiaan osoittamaan, että kantelun kohteena olleilla menettelytavoilla rikottiin edellä mainittuja artikloja vakavasti.

58. Näitä seikkoja olivat yhtäältä valittajan liiketoiminnan taloudellinen merkitys – valittajan tekijänoikeusmaksuista saamat tulot olivat kantelun tekovuonna (2001) yli 30 miljoonaa euroa – ja se, että koska ulkomaisen musiikin käyttö Kreikassa on laajaa, huomattava osa näistä tuloista maksetaan edelleen vastaaville, pääasiallisesti muissa Euroopan unionin jäsenvaltioissa sijaitseville elimille, jotka edustavat näihin valtioihin sijoittautuneiden tekijöiden etuja, sekä toisaalta se, että kolmen lähioikeuksien hallinnointielimen maksuina kantamat määrät ovat huomattavan suuria.

59. Vaikka monet valittajan ensimmäisessä oikeusasteessa esittämistä väitteistä ovat moniselitteisiä ja sekavia jossain määrin samalla tavalla kuin valituksenalainen tuomio, katson kuitenkin, että ensimmäisessä oikeusasteessa nostetusta kanteesta käy riittävän selvästi ilmi ajatus, että komissio ei voinut katsoa, että kantelun kohteena olevilla menettelytavoilla ei voinut olla vakavia vaikutuksia yhteismarkkinoiden toimintaan, sen toteamuksen perusteella, että menettelytavat koskivat vain Kreikan aluetta. Kun valittaja kiisti kannekirjelmässä, että ”väitetty rikko-

26 – Kysymys on em. asiassa Tournier, em. yhdistetyissä asioissa Lucazeau ym., em. asiassa Merci convenzionali porto di Genova, em. asiassa Corsica Ferries, em. yhdistetyissä asioissa RTE ja ITP v. komissio ja em. asiassa Irish Sugar v. komissio annetuista tuomioista, joihin viitataan myös valituskirjelmässä, sekä asiassa 7/82, GVL v. komissio, 2.3.1983 annetusta tuomiosta (Kok. 1983, s. 483, Kok. Ep. VII, s. 47).

minen oli[si] merkityksetön”, se ei välttämättä viitannut kilpailusääntöjen rikkomisen eli sellaisen rajoittavan menettelytavan, joka oli omiaan vaikuttamaan yhteisön sisäiseen kauppaan huomattavasti (eli muulla kuin merkityksettömällä tavalla), *olemassaoloa* koskevaan ongelmaan vaan kantelun kohteena olevan kilpailusääntöjen rikkomisen *vakavuuden* astetta koskevaan ongelmaan. Tämä käsitys saa tukea kannekirjelmän 1 kohdan neljännessä ja kuudennessa kappaleessa olevista viittauksista tällaisen rikkomisen vakavuuteen.

60. Kyseistä kumoamisperustetta tutkittaessa on tämän vuoksi selvitettävä valittajan esittämä arvostelu huomioon ottaen, oliko komissio nyt esillä olevassa asiassa voinut katsoa pätevästi, että yhteismarkkinoilla ei esiintynyt merkittäviä häiriöitä, tukeutuen riidanalaisessa päätöksessä tältä osin esitettyihin näkökohtiin (ks. edellä 39 kohta).

61. Ennen kuin ryhdyin selvittämään tätä, on kuitenkin pohdittava, mikä merkitys tällä selvityksellä on sen kannalta, hyväksytäänkö valittajan vaatimus riidanalaisen päätöksen kumoamisesta. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on todennut valituksenalaisen tuomion 45 kohdassa, komissio on nimittäin katsonut riidanalaisessa päätöksessä, ettei riittävää yhteisön etua koskeva edellytys täyttynyt tässä tapauksessa, perustaen käsityksensä seuraaviin kolmeen erilliseen seikkaan: yhteismarkkinoiden merkittävien häiriöiden puuttuminen, tapahtuneeksi väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen toteamisen edellyttämän tutkimuksen monitahoisuus ja niiden, joita asia koskee, mahdollisuus saada suojaa kansallisilta viranomaisilta. Kuten ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuim on todennut valituksenalaisen tuomion 46 kohdassa, valittaja riitauttaa tällä kumoamisperusteella kuitenkin vain ensin mainittua seikkaa koskevat komission toteamukset.

62. Mielestäni on kuitenkin ilmeistä, että tätä perustetta ei voida tämän vuoksi pitää tehottomana.

63. Ei nimittäin voida väittää, että riidanalaisen päätöksen systematiikassa jokainen näistä kolmesta seikasta olisi sellaisenaan riittävä tekemään valittajan kantelun hylkäämisen perustelluksi.

64. Komissio on ensin tuonut esiin nämä kolme seikkaa erikseen ja sen jälkeen ollut sitä mieltä, että ”on katsottava, että niiden tutkintatoimien laajuus ja monitahoisuus, joita vaaditaan sen toteamiseksi, onko – – kolmen lähioikeuksien hallinnointielimen käyttäytyminen yhteisön kilpailuoikeuden sääntöjen mukaista, ovat suhteettomia siihen nähden, että mahdollisen rikkomisen merkitys yhteismarkkinoiden toiminnalle on melko vähäinen”.

65. Tästä ilmenee, että komissio on katsonut, että riittävää yhteisön etua koskeva edellytys ei täyty nyt esillä olevassa asiassa, perustaen käsityksensä näiden seikkojen kokonaistarkasteluun ja punniten keskenään erityisesti kahta ensin mainittua seikkaa.

66. Mahdollinen ilmeinen arviointivirhe, joka saattaisi komission ensin mainitun seikan osalta tekemät päätelmät kyseenalaiseksi, vaikuttaisi näin ollen väistämättä riidanalaisen päätöksen lainmukaisuuteen.

67. Kun ryhdyin tarkastelemaan kyseisen kumoamisperusteen aiheellisuutta, ratkaiseva merkitys on mielestäni sillä valittajan esiin tuomalla seikalla, että niiden vastavuoroista edustamista koskevien sopimusten perusteella, jotka on tehty muissa jäsenvaltioissa sijaitsevien vastaavien elinten kanssa, valittaja kantaa Kreikassa myös tekijänoikeusmaksut näihin valtioihin sijoittautuneiden tekijöiden tekemän musiikin käytöstä ja tilittää ne näille elimille. Komissio ei ole kiistänyt (paitsi lyhyesti ja myöhään yhteisöjen tuomioistuinmessä pidetyssä istunnossa) tätä seikkaa, jonka valittaja toi esiin jo kantelussaan ja joka on omiaan osoittamaan, että Kreikasta tekijänoikeusmaksuina kertyvien tulojen supistuminen, mitä valittaja on arvostellut ja mikä sen mukaan johtuu kantelun kohteena olevista menettelytavoista, saattaa vahingoittaa paitsi kreikkalaisten tekijöiden etuja myös muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden tekijöiden (ja heitä edustavien elinten) etuja.

68. Valittaja on näin tuonut esiin seikkoja, jotka oli saatettu komission tietoon jo ennen riidanalaisen päätöksen tekemistä ja jotka mielestäni osoittavat vääriksi ne kaksi toteamusta, joihin komissio on pääasiallisesti tukeutunut katsoessaan, ettei yhteismarkkinoilla ollut nyt esillä olevassa asiassa merkittäviä häiriöitä, eli toteamukset, joiden mukaan ”kaikkien osapuolten kotipaikka on Kreikassa ja – – ne harjoittavat toimintaansa vain siellä” ja ”[m]enettelytavoilla, joita on väitetty

noudatetun, on – – vaikutuksia vain Kreikan markkinoilla”.

69. Tosiseikka, että ”[m]usiikin käyttämistä koskevia sopimuksia tehdään vain sellaisten radio- ja televisioasemien ja muiden käyttäjien kanssa, jotka ovat Kreikassa”, ja toiseikka, että kyseisten kolmen lähioikeuksien hallinnointielimen ”toimivalta kattaa pelkästään lähioikeuksien suojaamisen Kreikassa, eikä niillä ole käytännössä mahdollisuutta käyttää tätä toimivaltaa tämän maan ulkopuolella”, eivät todellakaan oikeuta pitämään poissuljettuna sitä mahdollisuutta, että kantelun kohteena olevien menettelytapojen vaikutukset ilmenevät Kreikan alueen ulkopuolella muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden tekijöiden ja elinten vahingoksi. Näiden riidanalaisessa päätöksessä mainittujen olosuhteiden perusteella voidaan pelkästään todeta, että *musiikin käyttäjistä* vain ne, jotka ovat sijoittautuneet Kreikkaan, kärsivät tapahtuneeksi väitetyn kilpailusääntöjen rikkomisen vahingollisista vaikutuksista. Mahdollisesti vahinkoa kärsivien *tekijänoikeuksien haltijoiden ja tekijänoikeuksien suojaamisesta huolehtivien elinten* joukkoa ei sitä vastoin voida rajata näiden olosuhteiden perusteella niin, että siihen sisältyisivät vain ne, jotka ovat sijoittautuneet Kreikkaan.²⁷

70. Pitää paikkansa, että komissio on ensimmäisessä oikeusasteessa käydyssä oikeudenkäynnissä esittämässään vastineessa

27 – On vastaavasti todettava, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen valituksenalaisen tuomion 50 kohdassa esittämä analyysi, joka on riitautettu neljännellä valitusperusteella, on puutteellinen.

huomauttanut, että ”merkitystä on sillä, vaikuttaako edellä mainittujen kolmen elimen menettelytapa, josta [valittaja] on kannellut, *suurelta osin* tai kaikilta osin Kreikan markkinoiden sisällä”. Komissio on tältä osin korostanut, että kaikki EY 81 ja EY 82 artiklaan kohdistuvan tapahtuneeksi väitetyn rikkomisen tunnusmerkistön muodostavat tekijät ”ilmenevät *suurelta osin* tai jopa yksinomaan Kreikan markkinoilla”, ja sen mielestä on ollut ”loogista katsoa, että kantelun kohteena olevan rikkomisen painopiste sijaitsee Kreikan markkinoiden sisällä, koska tapahtuneeksi väitetyn rikkomisen vaikutusten pitäisi *pääasiallisesti* ilmetä siellä”.²⁸

71. Tämä kanta poikkeaa kuitenkin huomattavasti siitä, mitä todetaan riidanalaisessa päätöksessä, jossa komissio on selvästi ja yksiselitteisesti katsonut, että kantelun kohteena olevilla menettelytavoilla ei voi olla vaikutuksia Kreikan alueen ulkopuolella. Ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään vastineessa komissio sitä vastoin on käyttämällä ilmaisuja ”suurelta osin” ja ”pääasiallisesti” ottanut lukuun sen mahdollisuuden, että tapahtuneeksi väitetyllä rikkomisella saattaa olla joitakin – vaikkakin vähäisiä – vaikutuksia Kreikan alueen ulkopuolella.

72. Kumoamiskanteessa yhteisöjen tuomioistuimia kuitenkin pyydetään lausumaan kanteella riitautetun päätöksen lainmukaisuudesta eikä niiden kannanottojen lainmukaisuudesta, joita päätöksen tekijä esittää tuomioistuimessa muuttaen kokonaan tai osittain kannanottoja, joihin itse päätös on perustunut.

²⁸ – Vastineen 29 ja 30 kohta (kursivointi tässä).

73. Päätelmä, jonka mukaan yhteismarkkinoilla ei nyt käsiteltävänä olevassa asiassa esiinny merkittäviä häiriöitä, on riidanalaisessa päätöksessä kuitenkin perustettu siihen – valittajan ilmeisen virheelliseksi osoittamaan – toteamukseen, että ne, joita asia koskee, ja kantelun kohteena olevan rikkomisen mahdolliset vaikutukset sijoittuvat *vain Kreikan alueelle*.

74. Vaikka näin ollen myönnettäisiin, että – kuten komissio on olettanut ensimmäisessä oikeusasteessa esittämässään vastineessa – kantelun kohteena olevan rikkomisen vaikutukset, jotka ilmenevät muiden jäsenvaltioiden alueella, ovat vähäisiä, mitä ei mielestäni kuitenkaan voida olettaa pelkästään sen seikan perusteella, että valittajan tekemän kantelun kohteena olevien hallinnointielinten toimivalta rajoittuu vain Kreikkaan, tämä seikka ei millään tavalla poista tämän toteamuksen ilmeistä virheellisyyttä eikä siten – edellä 63–66 kohdassa esitetyistä syistä – riidanalaisen päätöksen lainvastaisuutta.

75. Tämän vuoksi minun on väistämättä ehdotettava, että yhteisöjen tuomioistuin hyväksyy tämän kumoamisperusteen ja kumoo riidanalaisen päätöksen.

Oikeudenkäyntikulut

76. Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 122 artiklan ensimmäisessä kohdassa määrätään, että jos valitus on perusteltu ja yhteisöjen tuomioistuin ratkaisee itse riidan lopullisesti, se päättää oikeudenkäyntiku-

luista. Lisäksi työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan työjärjestyksen 118 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen päätöksestä tehdyn valituksen käsittelyyn yhteisöjen tuomioistuimessa, asianosainen, joka häviää asian, veloitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut.

77. Koska ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuimien hyväksyisi sekä valittajan valituksen että kumoamiskanteen, ehdotan myös, että komissio, joka häviää asian, veloitetaan valittajan vaatimusten mukaisesti korvaamaan oikeudenkäyntikulut molempien oikeusasteiden osalta.

Ratkaisuehdotus

78. Edellä esitetyn perusteella ehdotan, että yhteisöjen tuomioistuimien ratkaisee asian seuraavasti:

- 1) Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-229/05, AEPI vastaan komissio, 12.7.2007 antama tuomio kumotaan.
- 2) Euroopan yhteisöjen komission 18.4.2005 tekemä päätös, jossa hylätään kantelu, jonka mukaan musiikkialan lähioikeuksien yhteishallinnoinnista huolehtivat kreikkalaiset elimet rikkovat EY 81 ja EY 82 artiklaa, kumotaan.
- 3) Euroopan yhteisöjen komissio veloitetaan korvaamaan sekä asiaa ensimmäisessä oikeusasteessa käsiteltäessä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut että muutoksenhakumenettelystä aiheutuneet oikeudenkäyntikulut.